

OBJEKTI- PREDIKATIIVI

iiitä, mitkä tapaukset luetaan predikatiiveihin ja miten tämän kategorian rajat on vedettävä, on esitetty erilaisia käsityksiä. Tämän kirjoituksen tarkoituksena ei ole ottaa kantaa tähän kysymykseen vaan tutkia ja selvittää sitä lauseenjäsentä, jota on perinteisesti suomen kieliopissa sanottu objektipredikatiiviksi tai objektiiviseksi predikaatintäyteeksi. Tämä on sellaisenaan joka tapauksessa lauseenjäseneä, jolla on suhteellisen selkeät rajat. Puhuessani seuraavassa objektipredikatiivista tarkoitan tätä lauseenjäsentä. Pyrin selvittämään tämän lauseenjäseneä esiintymistä murteissa ja yleiskielessä sekä sen eri lajeja. Kuten seuraavasta ilmenee, niin näin käsitetty objektipredikatiivi on nykyisessä yleiskielessä perin harvinainen, ja siksi esimerkkiaineistoni on pääasiallisesti murteista. Objektipredikatiivin selvittämiseksi otan kirjoitukseni loppuosassa esille myös eräitä tämän kategorian ulkopuolelle jääviä sukulaisilmiöitä.¹

Useimpien suomen kielioppien mukaan predikatiivi on aina subjektin tai objektin sijoissa. Eri kannalla on Penttilä, joka lukee predikatiiveihin »kaikki verbisaneisiin liittyvät määritteet, joiden muoto on numeruksensa puolesta riippuvainen lauseen subjektin (subjektipredikatiivi) tai objektin (objektipredikatiivi) numeruksesta». Penttilän mukaan ovat predikatiiveja esimerkiksi seuraavat tapaukset: *Sinä näytät kalpealta – Te näytätte kalpeilta; Hän toimii opettajana – He toimivat opettajina; Poika tuli iloisena kotiin – Pojat tulivat iloisina kotiin; Tapasin pesän tyhjänä – Tapasin pesät tyhjinä.* (Penttilä 1963: 606.) Jo Setälän johtama kielioppikomitea luki predikatiiveihin myös sellaiset kuin *Minä tapasin sisareni sairaana; He nimittivät häntä Matiksi; Minä ihailen häntä säveltäjänä* (Kielioppikomitea 1915: 57–58). Hakulinen ja Ojanen (1976: 118) puolestaan mainitsevat

¹ Kiitän professori Aimo Hakasta arvokkaista vihjeistä. Kirjoituksen virheistä ja puutteista tietenkin vastaan itse.

yhtenä predikatiivin lajina (perinteisesti adverbiaaleihin luetun) »adverbiaalisen predikatiivin», jolloin on kyseessä lokaalinen ilmaus: *Juhlat olivat puutarhassa*.

Siro toisaalta katsoo sellaiset muiden objektipredikatiiveihin lukevat tapaukset kuin *Toimimiehet valittiin entiset; Ehkä laadimme koetehtävät liian vaikeat* lauseen toiseksi objektiksi (1964: 24; samoin myös Leino 1991: 75).

Edellä esittämäni kannan mukaisesti kuuluvat äsken mainitut Siron toisin tulkitsemat tapaukset käsiteltävän aiheen piiriin, mutta toisaalta siihen ei kuulu muita kuin objektin sijoissa olevia lauseenjäseniä. Objektipredikatiivia on kieliopissa ja muussa kirjallisuudessa käsitelty melko vähän. Aloitan esittelemällä lyhyesti subjektipredikatiivin eri lajit, koska niihin vertaaminen joissakin suhteissa luo valoa myös objektipredikatiivin ongelmiin. Kirjallisuudessa käsitellyt subjektipredikatiivit — edellä mainituin rajoituksin — voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

1. Yleisin ja useimmissa suomen kieliopissa mainittu subjektipredikatiivin laji on se, jossa subjektiin *olla*-verbin (kopulan) välityksellä liitetään nominatiivissa tai partitiivissa oleva substantiivi tai adjektiivi, esim. *Varpunen on lintu; Poika on pieni; Kengät ovat liian pienet; Veitsi on terästä; Laihot ovat huonoja* (vrt. Setälä 1952: 14–15).

2. Harvinaisempi mutta yleensä predikatiiviksi luettu tapaus on sellainen, jossa välittävä verbi ilmaisee olemaan tulemista (tav. *tulla*), esim. *Kevät tuli lämmin; Puuro tuli mustaa; Oraat tulivat heikkoja* (Setälä 1952: 14, 16; ks. myös Anhava 1996: 588–589; Ikola 1997: 265).

3. Predikatiiveihin on toisinaan luettu myös sellaiset tapaukset, joissa partitiivissa oleva sana (useimmiten adjektiivi) liittyy olemassa olemista tai olemaan tulemista merkitsevän verbin välityksellä eksistentiaalilauseen subjektiin, esim. *Vihaa on pyhääkin; Paitoja on valkoisia ja kirjavia* (Penttilä 1956: 31, 1963: 627; ks. myös Ikola 1992: 139; Kangasmaa-Minn 1967: 282; Hakanen 1973: 53).

Kun objektipredikatiivia ei ole tähänastisessa tieteellisessä kirjallisuudessa kovinkaan seikkaperäisesti käsitelty, esitän asian valaisemiseksi suhteellisen runsaasti esimerkkejä. Niitä on helppo löytää murrenäytteistä, kun ne nykyisessä yleiskielessä sen sijaan ovat kovin harvinaisia. Tämän lauseenjäsenen käyttö on yksi vanhojen murteiden mielenkiintoinen piirre.

Edellä esiteltyyn kohtaan 2 kuuluvat subjektipredikatiivin tapaukset ovat yleiskielessä harvinaisia; tyypillisimpinä pidetyt objektipredikatiivit kuitenkin rinnastuvat lähinnä juuri tähän tyyppiin. Kun puheena olevan laisen subjektipredikatiivin yhteydessä verbi ilmaisee olemaan tulemista, niin vastaavan objektipredikatiivin yhteydessä se ilmaisee olemaan saattamista. Setälä mainitsee lauseopissaan (1926: 16; 1952: 16) seuraavat esimerkit »objektiivisesta predikaatintäyteestä»: *Mitä varten pastori pojan papinkirjan niin vaillinaisen teki? Renki teki rattaat liian pienet; Hän veisti kirvesvarren aivan uutta mallia; Sen hän tekee hyvää, mitä hän tekee; Juustot emäntä tekee hyviä*. Airilalla (1933: 15) on seuraavat esimerkit: *Perustus pitäisi tehdä vahvempi; Joka tekee yhden työn hyvää, se tekee toisenkin työn hyvää*. Penttilä (1963: 609–610, 612) mainitsee objektin sijoissa olevia objektipredikatiiveja mm. seuraavat: *Työn me teemme hyvää; Tulos toivottiin nyt saatavan tarkempi; Sato saatiin hyvä; Olisi se sopinut tehdä isompikin; Tällä kerralla sahti saatiin kirkasta; Aidan hän teki lujan; Aidan ja portin hän teki hyvin lujat; Aitaa ei ole tehty tarpeeksi lujaa*. Penttilän (mts. 609) mukaan kieliopilliseen objektiin saattaa viitata vain adjektiivinen predikatiivi. Denison (1957: 227) tyytyy suomen partitiivia koskevas-

sa tutkimuksessaan mainitsemaan vain Setälän lauseopin esimerkkejä.

Edellä esitettyjen kielioppiesimerkkien lisäksi mainitsen vielä, että Saarimaa (1967: 156–157) nimenomaan suosittelee yleiskielessä käytettäväksi sellaisia kuin *Talo tehtiin liian suuri; Rautatie rakennettiin kapeariteinen; Ovet tehdään kaksinkertaiset*. Lähes kaikissa mainituissa yleiskielen esimerkeissä on objektipredikatiivina adjektiivi, siis Penttilän esittämän kannan mukaisesti. Tällainen objektipredikatiivi on, kuten sanottu, nykyisessä yleiskielessä — ja oli käsitykseni mukaan jo Saarimaan esittäessä suosituksensa — perin harvinainen samoin kuin siihen monessa suhteessa rinnastuva subjektipredikatiivin 2. tyyppi. Niinpä Lauseopin arkiston (LA) yleiskielen aineistossa, joka uusine täydennyksineen käsittää lähes 250 000 tekstisanaa, ei ole ainoatakaan varmaa tähän kuuluvaa objektipredikatiivin esiintymää. Sen sijaan murre-esimerkkejä on runsaasti sekä LA:ssa (runsaat kaksisataa; arkiston murreaineistossa tekstisanoja n. 890 000) että murteita koskevis-
sa tutkimuksissa.

Seuraavassa käsittelyssä otan huomioon sekä nykyisen yleiskielen että vanhat murteet. Valtaosa esimerkeistäni on peräisin Lauseopin arkistosta, josta ne on atk-ohjelman avulla helppo poimia. Olen kriittisesti tarkistanut kaikki objektipredikatiiveiksi kooditut saneet, joista huomattavaa osaa en itse lue tähän kategoriaan. Lauseopin arkiston oppaassa mainittujen yleiskielen aineistoyksikköjen (ks. Ikola 1985: 10) lisäksi on käyttö-
kuntoon saatu 10 uutta tekstiyksikköä, jotka edustavat sanomalehtien ja aikakauslehtien kieltä.² Nämäkin olen tässä työssä ottanut mukaan. LA:n aineiston lisäksi olen ottanut huomioon myös murteita koskevat tutkimukset ja hallussani olevan oman esimerkki-
aineiston.

VARSINAINEN OBJEKTIPREDIKATIIVI

Tyypillisimmät objektipredikatiivin tapaukset muistuttavat, kuten edellä jo huomautin, lähinnä subjektipredikatiivin 2. tyyppiä. Murre-esimerkkien joukossa on kuitenkin paljon myös sellaisia, joissa ei ole kyse suoranaisesta olemaan saattamisesta; verbinä voi olla esim. *saada, ottaa, antaa, panna, viedä (jhk), tuoda*. Nämä verbit ovat resultatiivisia, ja

² Lauseopin arkiston oppaassa mainittujen lisäksi on otettu mukaan seuraavat oppaan ilmestymisen jälkeen käyttö-
kuntoon saadut aineistoyksiköt: 9502 Sanomalehtien pääkirjoitukset; 9522 Sanomalehtien asia-artikkelit; 9532 Sanomalehtien uutiset; 9542 Sanomalehtien reportaasit; 9562 Sanomalehtien arvostelut; 9572 Sanomalehtien kolumnit ja pakinat; 9582 Sanomalehtien urheiluselostukset; 9612 Aikakauslehtien reportaasit; 9622 Aikakauslehtien asia-artikkelit; 9672 Aikakauslehtien pakinat yms. Näiden uusien aineistoyksikköjen yhteenlaskettu sanemäärä on 52 772. Yksikköjen numeroista on tässä ja atk-käsittelyssä jätetty tarpeettomana pois viimeistä 1:tä tai 2:ta edeltävä 0. — Koska suurin osa esimerkeistäni on peräisin Lauseopin arkistosta, ei tällaisten esimerkkien yhteydessä ole mainittu lähde (LA). Sen sijaan näissä esimerkeissä on aina numerosarja, jonka ensimmäinen luku tarkoittaa aineistoyksikköä (pitäjää tai yleiskielistä yksikköä) ja viimeinen virkkeen numeroa. Jos näiden kahden luvun välissä on /2/, niin se tarkoittaa, että on kysymys samaa pitäjää tai yleiskielen aineistolajia edustavasta toisesta tekstistä. — Murrealueiden ja yleiskielen aineiston lyhenteet: HM = hämäläismurteet, KM = kaakkoismurteet, LM = lounaismurteet, PerP = Peräpohjolan murteet, PohE = eteläpohjalainen murre, PohKP = keski- ja pohjoispohjalaiset murteet, SiM = lounaiset siirtymämurteet, SM = savolaismurteet, YK = yleiskieli. Ks. myös Lähteet ja lyhenteet. — Lausepainotuksen merkeinä on teknisistä syistä käytetty painollisen tavun edellä olevaa asteriskia: ** = voimakas pääpaino, * = puolivahva pääpaino.

niiden yhteydessä oleva lauseenjäsen on esimerkeissäni myös katsottava objektipredikaatiiviksi. Vaikka ei olekaan kyse olemaan saattamisesta, niin usein verbi jollakin tavoin ilmoittaa esille tai perille saattamista, so. olemaan saattamista hyvin väljästi käsitettynä. Joissakin tapauksissa verbi ei edes ole resultatiivinen, mutta asianomainen lauseenjäsen muistuttaa silti läheisesti kielioppien objektipredikaatiivia. Näihin tapauksiin kiinnitän seuraavassa erikseen huomiota.

Kuten edellä jo on selvinnyt, niin objektipredikaatiivi on nykyisessä yleiskielessä kovin harvinainen. Siksi esimerkkiaineistoni on pakosta kokonaan murteista. Ainoiksi yleiskielen esimerkeiksi varsinaisesta objektipredikaatiivista jäävät itse asiassa edellä mainitut kielioppien ja -oppaiden esimerkit, jotka nykyään jo edustavat vanhahtavaa kieltä. Toisaalta on selvää, että kirjoitetun kielen — niin vanhan kirjakielen ja varhaisnykysuomen kuin uudemmankin kirjakielen — käyttö perimmältään kuitenkin pohjautuu murteisiin. Miksi ja miten objektipredikaatiivi on kirjoitetussa ja muussa yleiskielessä käynyt niin harvinaiseksi, vaatisi oman tutkimuksensa. Käsittelem seuraavassa ensin substantiivista ja sen jälkeen adjektiivista objektipredikaatiivia.

Objektipredikaatiivi voi murteissa olla myös substantiivi. Substantiivinen objektipredikaatiivi voi ensinnäkin viitata akkusatiivissa olevaan objektiin. Itse predikaatiivi voi sekoin olla (nominatiivin tai genetiivin kaltaisessa) akkusatiivissa:

1. KM: No *semnose piru* mie sai nyt sen rengi. Jääski–Kirvu LTJK: 49–50.

Tämä on aineistossani ainoa tähän kuuluva tapaus, mistä voidaan päätellä, että se on murteissakin hyvin harvinainen. Yleiskielestä en tunne ainoatakaan tämäntyypistä esiintymää.

Predikaatiivi voi olla myös partitiivissa:

2. SiM: ni se, *ensimäine *juusto siit *tehtii sitä **uunijuustoo. Sammatin 173/97.
3. HM: *Kylä ne **kesti *ne tehtii **lujjaa *tyätä. Suodenniemi 222/504 | että *siihen sai *kahlek *kenkät, *parseelia *kahlek *kenkät sai ja. Luopioinen 285/175 | **Kerram minä sail lahjaa **pussi(n). Kylmäkoski LHLEH: 15 [Muoto lahjaa näin käytettynä on alkuperältään objektipredikaatiivi, mutta nykymurteessa jo fraasiutunut.] | Kais se nyl **kelpaakin, kun sen ottaa **parempaa **sorttia. Kylmäkoski mp.
4. PohE: Sitten ne *tehrähän tuata *pitkiä **limppuja, se on *sitteve **vari*leipää. Nurmo 428/335.
5. PohKP: ku *m(inä) olin *kossi nii ne *tehtiin sillo, *aeva **yksipohjasija, *kenkiä vae. Ylivieska 463/258 | ne tehtiin *semmosija pikku *nappurija ja. Pyhäjoki 472/397.
6. SM: Sai *palkintoo* sen, minkä määräs vaan. Keuruu LTKS: 12 | Se anto sen minulle lahjaa. Pihlajavesi mp. [Ks. esimerkin 3 huomautusta.] Kylmäkoski | ja sitte se, *myllär sai *siitä tuta, **neljännän **osan tuta, siitä, **jaohatuspalakkijoo. Kiihtelysvaara 784/14.
7. KM : Se anto ne kaikk *kaksmarkkasii*. Jääski–Kirvu LTJK: 50.

▷

Seuraava esimerkki on poikkeava siinä suhteessa, että siinä ei ole kysymys olemaan saattamisesta tms. eikä verbi ole resultatiivinen, mutta siinäkin on kyse jonkinlaisesta esille ottamisesta ja näin se rinnastuu edellisiin. Sekin on katsottava objektipredikatiiviksi:

8. HM: Mutta *semmosia *tavallisia **pöllii* nee *ruukattiin. Hattula 308/114.

Seuraavissa esimerkeissä substantiivinen objektipredikatiivi viittaa partitiivissa olevaan objektiin. Sellaisia tähän kuuluvia tapauksia, joissa predikatiivi olisi akkusatiivissa, en ole aineistostani löytänyt. Jo Penttilä (1963: 612) on huomauttanut, että partiaaliseen objektiin liittyvä predikatiivi on aina partiaalinen. Seuraavassa on esimerkkejä, joissa predikatiivi on partitiivissa (vrt. Kangasmaa-Minn 1967: 283):

9. LM: em *mnä sunka muist ko, mnunkin isän, isä *jo ol ni, et *mitä sillo, *palkka ottiva. Eurajoki O. I. | **Iusikkavet sit *aptekesti *tuatti ja muttet *sitäkä ei *saanus sit *kunno vet ko*. Taivassalo 023/233.
10. HM: Pyysir **ryssällehtiä ***kaupampäällistä*. Punkalaidun–Kylmäkoski LHLEH: 15.

Seuraavakin esimerkki on katsottava objektipredikatiiviksi, vaikkei siinä ole kyse olemaan saattamisesta eikä sen tapaisesta eikä verbi ole resultatiivinen (vrt. esimerkkiin 1):

11. HM: **sennimistä *miästä minä *en *muistam ***muuraria*. Karkku 225/217. (Vrt. Kangasmaa-Minn 1967: 282.)

Lähinnä tähän yhteyteen kuulunee seuraavakin, jossa objektipredikatiivin asemassa on *muu*-sanan partitiivi (vrt. Kangasmaa-Minn 1967: 282):

12. LM: Sitä *juhannusvialto sitä em mä *mittä *muut* muist mut *senn-et. Rymättylä 055/2/76.

Useimmissa niistä edellä mainituista esimerkeistä, joissa on kyse olemaan saattamisesta tai sitä lähellä olevasta tekemisestä, predikatiivi sanoo jotakin lähempää objektin tarkoitteen laadusta. Toisissa tapauksissa taas tämä lauseenjäsen ilmoittaa, missä mielessä, missä roolissa objektin tarkoite on otettu esille (lahjaa, palkintoa jne.).

Joissakin tapauksissa ei ole riidattomasti ratkaistavissa, kumpi partitiiveista on objekti, kumpi predikatiivi. Ongelma on samantapainen kuin se, jota olen käsitellyt kirjoituksessani »Subjekti vai predikatiivi?» (Ikola 1973).

Adjektiivina on paljon substantiivista yleisempi objektipredikatiivina. Tällainen adjektiivivi voi viitata akkusatiivissa olevaan objektiin. Itse predikatiivi voi tällöin olla (nominatiivin tai genetiivin kaltaisessa) akkusatiivissa:

13. LM: Se. *kak *tasatti *simmone* et siit **tul sit *kaikil, *simmone piän* *siiv *sit ja. Perniö 064/42.
14. SiM: Kun se oliskin tehty *toisenmoinen* tua kohta. Siikainen LHLS: 10 | Kyllä minä sen sitte *reirallisen* teen, kun ma kerran teen. Pomarkku mp. | mut se *tehtii vaan *simmone *siljä* sit-et-ei. Koski TI 147/83 | mut se *leivottiin **tommonen **isompi* oike. Vihti 177/368.

15. HM: **On *kyllä *se on sitten *norija, *kaikkeem* *paraan sen *siitä saa. Kihniö 203/28 | Kun se *sai *ensimmäiset ja *sai ne *luannikkaat ja *hyvät nin. Karkku 225/284 | *nykkin on *kol *neljä semmosta *li-hatiinua se *tarttee *tehrä **hyvä ei *se. Punkalaidun 231/60 | Se sai *esimmäisev vaimor **rikkaa(n). Lempäälä LHLEH: 13 | Se oli noim **matalahko tehty. Urjala mp. | että, **ostaa hänelle *arkum määräs, *kummonenka se *ostetaa. Sääksmäki 305/251 | **Semmonen se *tehtiin sin niistä. Hattula 308/150 | Ja *sitte se, *tehtiin **kovin *tasaset ne **pinnat. Renko 322/397 | ja *kovastiv väkevä tehtiin **sitten se *lives sil tapaa. Hausjärvi 324/314.
16. PohE: **Kyllä, kyllä vaa kyllä *se **teherähäv vähä *paksummoonen nii, kyllä *se pitää. Nurmo 428/2/162.
17. PohKP: sitte ku se *teki sen, *vihta**köyven, *kolomi**säisen sen sitte *oikein. Ylivieska 463/2/117 | vain se *piti *vähä *tehäs **sitte se, *luoji **nim palijo **iso että niin. Pyhäjoki 472/191 | Ja sillä laella **taas pää... *pääty tehtiin, niin-ku **kirkon*torni, *kaitanen. Hailuoto 517/245.
18. SM: *toeset tek *nyt, vähä **pistemä, *pistemän sen *sillä **siltä *puolelta missä **isovarvas ol. Jämsä 622/277 | niinku **ennenkit tehti hua..., *noeta **viljahuasijoita ni, se otettiin *voan nim **pitkä ku sen *sae voa. Joutsa 634/306 | Se kehu kuinka se ol tehty ko(r)rea. Multia LTKS: 11 | ja se *katto nyt *tavallisestik **kolominkertanen **tehtii. Rautalampi 703/400 | Tuo pelekkapuu sietäs otto' pari ja kyynnäreä pitempi. Pohj.-Savo LMPS: 13 | No se *tehtiin **semmonen se **rakoalakee. Nilsiä 737/73 | semmoner *raotanen **kieroksi veännetty *kanki *sem mukkaan kuinka, *kieret ne *rihvit **tykkäsi *tehä. Posio 763/225 | *Soapha sen **uuvvej jos se ku, *särkyy. Kitee 772/38.
19. KM: Ja **ne ku **hoasteloovat siin *oikee, et *minkälaise **heä *tekkö **tuokkosēs. Taipalsaari 804/108 | **puolta *pitemmält sitä *pitää **ollak ku *meinaa *miten* **suuren sem *meinaa sen **tehä, sen **pyyvöksen. Luumäki 811/298 | Hää tek se paiija *liija piene*. Jääski-Kirvu LTJK: 50 | Se rakennus tehhä *kolmikertane*. Jääski-Kirvu mp. | ser **rauvat ja, *puut-o **kyl *tehty **täs, *olles jo **uuvvet mut. Seiskari 853/270 | Myö se la... **laitettii *oikei hyvä. Sortavalan mlk 882/71.

Predikatiivi voi olla myös partitiivissa:

20. LM: jos-ol *rakenus taik *mitä ni ei sitä saan **lainka muuttak ku, **iha *yhtäläissi *kaik tehti sit vaa. Lappi TI O. I.
21. SiM: *Sev vähäm mitä me *teemme **Ainan kas nim me teemme **hyvvää ja **paljo *sano. Loimaan mlk 131/380 | toiset kivet tehtii *suurempi ja toisep *piänempii. Säskylä 142/522 | Niin se oli nii *nättii *sarsii ett-*oikein kun tota noin, kun sen *kuto oikeiv **vahvaa. Somero 161/339.
22. HM: *miähet **aitaa teki, *pintasta **aitaa, ni se täyty *semmosta **tehrä että ko. Suodenniemi 222/70 | Sen se tekee hyvää, mitä se tekee. Virrat LTKS: 11 | *Leipä *tavallisestit *tehtiin *semmosta kul *leipä **on. Vesilähti 261/382 | rukkiij*jauhosta **imellettiin se *imellettiin *semmosta, *että se-oli kun *tommosta **velliä. Luopioinen 285/151 | Oli tarvinnu ottaas se **kangas vähä **heikompa. Kylmäkoski LHLEH: 18 | niin-kun *koppa-aineekki *otetaan *otetaan **ohkosia. ▷

- Renko 322/187 | ja **minä tehin sen *semmoist *sitten että se, **toimi. Lammi 332/432.
23. PohE: se *ne, tehtiin sitten *niim *pitkiä, ne *siteet. Nurmo 428/2/126.
24. PohKP: *Leipä saatii **hyvää *sillon ku ei *halla käyny. Ylivieska 463/2/101 | miten *sattu *saamaan *pitkiä* ne, *kuusennärehet semmoset ja *oksat. Lestijärvi 482/299 | Sitte *niit-oli **suovija jotka *laitettiin, tuota, **ymmyrkäisijä. Hailuoto 517/244.
25. SM: Ne **tehhää, *jokalaista, **kauraa laitetaan, **ohoraa laitetaan. Pihlajavesi 602/534 | *ne ei tehty **semmosija *mitä **nyt tehhää. Multia 644/73 | Mut **kalja nyt *sitte vähä **parempoo tehtii tuota *jouluks. Enonkoski 695/547 | *eihän niitä **monta olt **kymmenesä jokase' *aejan **kunnollista tek. Rautalampi 703/230 | *Kyllähän sen *sae *aena **hyvveekik kum *paljo pan *voeta. Riistavesi 729/252 | ja *minulle **aina *niin Luoja anto *terveitä nuo lapset. Vieremä 746/345.
26. KM: Hää hakkaś ne aijjaseipäät viis sylisii. Jääski–Kirvu LTJK: 50 | Se antaa ain tavara hyvää. Jääski–Kirvu mp.

Adjektiivinen predikaatiivi voi myös viitata partitiivissa olevaan objektiin. Predikaatiivi on näissä tapauksissa aina partitiivissa (vrt. Kangasmaa-Minn 1967: 283):

27. LM: niit tehtin *tommossi* **piäni vaa sitte. Laitila O. I.
28. SiM: *Kohtalainen *suala vaan *sit jos sitä **osas **tälläk *kohtalaist mut. Koski TI 147/326.
29. HM: *kyllä niitä *nykyänsät *tehelääl **lamavuori...siakim mutta. Kihniö 203/189 | Kun sitä (sahtia) tekee **väkevää, niin ne tulee **juavuksii(n). Urjala LHLEH: 18 | Ei sitä (pölkkii) **niim mukavaa juuri **saakka(n). Kylmäkoski mp.
30. PohE: Niim minää sanoo-ttä kyllä *niitä, **jokahinen teköö *hyviä ku. Kauhava 426/181.
31. SM: No se, *loukkaita tehtii **sillä *tavalla, niitä *tehtiin **kakspuisii *aina, ja. Soini 611/244 | *Voi **piru ku se *tek *niitä **hyvijä. Pihtipudas 666/280 | ja sitte *sitäkää ei taho, **tarkkoo suaha jos *toene sanna se pittää *tarkka tehdä. Rautalampi 703/328 [Huom. toinen predikaatiivi on akkusatiivissa.] | Tuota, *tekhä ne sitä *rieskaleipee *hyvvee ja. Leppävirta 722/164 | Nämä *nurkat **tehhää, **toesella *tyylillä ei niitä *tuommosia tehtynä. Lapinlahti 742/101.

Esimerkeissä 13–31 on kyse olemaan saattamisesta — väljästi käsitettynä — ja objektipredikaatiivi ilmoittaa, minkä laatuinen tulos on.

SUKULAISILMIÖITÄ

Penttilä lukee objektipredikaatiiveihin sellaisetkin tapaukset, joissa ei ole objektia vaan sen asemesta elatiivimuotoinen substantiivi tai substantiivinen pronomini, johon kyseinen sana

viittaa. Hänen predikatiivina pitämänsä sana voi olla akkusatiivissa tai partitiivissa. Penttilän esimerkkejä: *Räättäli teki takista liian lyhyen; Aion kouluttaa sinusta itselleni apulaisen; Saappaista saatii korjaten vielä hyvät; Kankaasta kudottiin karkeata ja lujaa; Pojasta koulutetaan parhaillaan sähköttäjää; Ei hänestä ikinä miestä saada.* (Penttilä 1963: 609, 610, 612.) Siro nimittää tällaista lauseenjäsentä predikatiiviseksi objektiksi (1964: 54; vrt. Leino 1991: 71–74). Tällaiset ovat syntaktisesti lähellä objektipredikatiivia, mutta en kuitenkaan ota niitä mukaan käsittelyyni. Esimerkiksi lauseissa *Poika teki paperiarkista leijan ja Tein pölkystä halkoja* on mielestäni katsottava *leijan* ja *halkoja* objektiksi. Muutenhan lauseet olisivat objektittomia, mikä tuntuisi luonnottomalta, kun *leijan* ja *halkoja* selvästi edustavat tekemisen kohdetta tai tulosta. Jos elatiivijäsen lauseesta puuttuisi, ei kukaan voisi pitää noita objektinsijaisia sanoja muuna kuin objekteina. Objektiksi katsoisin myös Penttilän esimerkeissä ainakin substantiivitaipaukset, esim. *Aion kouluttaa sinusta itselleni apulaisen*. Jätän tässä yhteydessä pohtimatta, mikä nimike olisi annettava vastaavalle adjektiiviselle lauseenjäsenelle (vrt. Siro 1964: 54; Leino 1991: 71–74).

On muuten otettava huomioon sekin seikka, että kielen muuttuessa myös lauseiden jäsentyminen voi puhujain kielitajussa muuttua. Tällä tavoin on voinut vaikuttaa myös objektipredikatiivin harvinaistuminen (vrt. esim. Ikola 1959: 39–). Ei kaikissa tapauksissa ole yhtä ainoaa oikeaa jäsennostapaa.

Seuraavassa vielä muutama äskeisten lainen esimerkki, joissa asianomainen jäsen on adjektiivi:

32. YK: Näistä neuvotteluista ennustetaan *vaikeita*. Radio ja TV Ajankoh-
taiskatsaukset 982/103.
33. SM: ja *sitte ol *sellanem **malli, *miten, *mite *harvoo siitä ol *mei-
nink **nivuu ja. Enonkoski 695/367 | **veto-ojat ja *viemärit – – jos
se *tarviht *jollaek kohalla ollas *syvemp niistä tehtii *syvemp että
se *veti sev *veim *poes. Rautalampi 703/183.

Esimerkkejä ei ole vaikea löytää yleiskielestä eikä murteista, mutta tyydyn näihin, koska tämä käyttö ei tarjoa aiheemme kannalta erityisiä ongelmia.

Logiikasta on kielitieteeseen lainattu »kvanttoreiden kategoria, joka käsittää lukusanojen lisäksi eräät indefiniittipronominin kuten *eräs, harva, kaikki, moni* sekä eräät paljoutta ilmaisevat sanat kuten *paljon* ja *vähän*» (Hakulinen ja Karlsson 1979: 66, 81–82; vrt. Tuomikoski 1969: 75–). Sellaisia lauseita kuin *Oppilaita on kaksitoista ~ runsaasti ~ iso joukko* on sanottu kvanttorilauseiksi. Niitä on pidetty eksistentiaalilauseen ja predikatiivilauseen sulaumina. Mutta on myös sellaisia kvanttorilauseita, joissa kvanttori viittaa objektiin ja jotka näin ovat lähellä objektipredikatiivilauseita. (Ks. Hakulinen ja Karlsson 1979: 99; vrt. Numminen 1959: 25; Siro 1964: 137; Kangasmaa-Minn 1967. Sanaa, johon kvanttori näissä tapauksissa viittaa, eivät kaikki tutkijat ole pitäneet objektina; tähän kysymykseen palaan edempänä.) Tässä en pyri kaikin puolin selvittämään kvanttorilauseiden olemusta ja eri lajeja, koska ne eivät kuulu varsinaiseen aiheeseeni. Kvanttorit ovat semanttisesti erikoisasemassa, mistä tuonnempana tarkemmin. Objektipredikatiivien selvittämiseksi on kuitenkin vertailun vuoksi tarpeen hieman kosketella myös kvanttorilauseita.

▷

Objektipredikaatiivi voi viitata joko akkusatiivissa tai partitiivissa olevaan objektiin, kuten edellä esitetystä selviää. Sen sijaan sellaisissa kvanttorilauseissa, joissa kvanttori viittaa objektiin, objekti aina partitiivissa. (Poikkeukselta näyttää esimerkin 21 Loimaan mlk:sta oleva katkelma, jossa on kvanttori *paljo*. Se lienee kuitenkin tulkittava erilliseksi lisäykseksi, joka ei olisi mahdollinen ilman edellä käyvästä partitiivista *hyvää*.) Kvanttori itse taas voi olla joko akkusatiivissa tai partitiivissa, tai se voi myös olla taipumaton adverb. Onko kvanttori akkusatiivissa vai partitiivissa vai onko se katsottava partikkeliksi, riippuu ennen kaikkea kvanttorin omasta laadusta. Seuraavassa esitän eri tapauksista vain harvoja esimerkkejä, pyrkimättä esimerkiksi murteittaiseen kattavuuteen.

Ensinnä tapauksia, joissa kvanttori on (nominatiivin tai genetiivin kaltaisessa) akkusatiivissa (esimerkit 34–44).

Kvanttorina lukusana:

34. YK: Rahaa tarvittaisiin ainakin *11 000 markkaa*, mutta markastakaan ei ole tietoa. Aikakauslehdet 961/216 | Kun kysymyksiä voidaan esittää samalle henkilölle *kymmenenkin* peräkkäin. Tietokirjallisuus 974/211.
35. LM: ***Kuustoist* niit [naisia] piti ***tapettama *siihe, **isoviha *aikan*. Nousiainen O. I.
36. HM: kun ***multaa ajettii *vissii **kuus kynnärää, kuus *vanhaa *kynnärää*, ni ajettii ***multaa*. Nurmijärvi 351/346.
37. KM: ja sit ***vasikoitakii ain *kolme *neljä* ain **tapettii *syksyl*. Savi-
taipale 802/291.

joku (merkityksessä 'jokunen, muutama'):

38. LM: et se ***sai* sit täält kaloi, ***jonkun kuarma* ja. Eurajoki 002/28.

monet:

39. KM: ja sit se vei **neät **Viipurii *niitä *monet **säkit*. Savitaipale 802/482.

se (= sellainen määrä):

40. KM: *Sen* sai ***jauhoi, *lehmä koko *talvees*. Rautu 861/628.

Erilaisia määriä ilmaisevia substantiivilausekkeita:

41. LM: Poik jätt vellinkit *yhre eine* fatim pohjaha. Laitila SS pl s.v. *eine* | ja **sit siihem *pantti **juaksutint **joukko*, ni ***teelusikalline*. Velkua 049/197 | et äiti niit **sentä **enemä **osan* tek. Uskela 078/11.
42. HM: **toim minä **kahveetaki semmosem *pussin* että. Suodenniemi 222/175.
43. SM: ja se **sae siitä **matikoeta **kantokuorman* sitte. Nilsä 737/199

l Ja **isot *huuhat* tehti niitä. Ilomantsi 781/153.

44. KM: ***Niile *pit sit *vijä **puita *kuorma* ja. Lappee 816/452.

Seuraavissa esimerkeissä kvanttori on partitiivissa.

Lukusana:

45. HM: *siä **niitä näkee *poroja **miljooni(a)*. Suodenniemi 222/200.
 46. SM: ***Löin, *reempohojalle niitä, *satamita... **satoja, *aena ja **lähin*. Posio 763/150.

Erilainen tapaus on seuraava, jossa on ordinaalilukusana:

47. SM: *ku ei ollu **sähkö*lamppuu nin mie män **toista *loutoo *politin **tikkuja *kuulkee*. Punkaharju 693/148.

kaikkia:

48. LM: *em mää niit taer *kaikki änä *muistakka*. Uskela 078/365.
 49. HM: *ett-ei niit kerkien samas kaikkii *ottaa*. Suursaari 392/138.
 50. PerP: ***mi muista **mitä he-olik **kaikkia *tehnee*. Alatornio 562/648.

mitä (= kuinka paljon):

51. HM: ***sem pirin-*aina, *sen **määräm mitä nys **siäment tarvittee*. Nurmijärvi 351/480.

monta(a):

52. LM: *mut **simpui joku sai **välil sitt-oikke *mont *nelikolist*. Luvia 001/292.
 53. PohKP: *Ja *niistä **yksistä *paiko(n) *sitte niitä sai jos **kuim **monta *aina*. Pyhäjoki 472/102.
 54. KM: ***ei niitä *montaa saatu*. Luumäki 811/214 | *ko, sillo, *teurastettii *sika, *issel, **lampaita *teurastettii **monta*. Antrea 827/407.

useampaa:

55. LM: *ja kyl ne [lihanpalaset] oli nii **lasketu ett-ei niit mittä **ussemat-*otettu*. Pyhämaa 015/573.

(ei) yhtään:

56. SM: **nytte kai ei oles *saatu *tuostakaaj järvestä *lahanoja **yhtää*. Pihlajavesi 602/407.

▷

Määrää ilmaisevia substantiivilausekkeita:

57. LM: Ja ko se **flick sit **viäl toi meil siihe **lissä semmost **engelska **olutt. Rauma SM I: 6.
58. SiM: Ku niitä tuatiin-*oikeen **säkilisiä. Vampula 126/387.
59. HM: että *saivat **pyssyllä *lintujakin *oikeen **hahtuva*kopallisia. Tammela 319/349.
60. PohRP: ni että *minä enn-oo, **ikään **tippaakaä ottanuv *viinaa *suuhuni mutta. Veteli 441/321.
61. SM: *Monesti minä *vein **sinnekin niitä, *melekosija nippuja. Posio 763/162.

Seuraavissa esimerkeissä kvanttorina on partikkeliksi kangistunut muoto.

Kvanttorina *enemmän, enempi, eniten*:

62. YK: Kivitateja löydettiin *eniten*. Hakulinen ja Karlsson 1979: 98.
63. PerP: Se *tuli **lasti, ett-ei *siihen, *enämpi **saattanu ottaa niitä. Sodankylä 545/218. [Tämä lienee tulkittava taipumattomaksi. Jos se taipuisi, niin yhteys vaatisi partitiivia.]

hiukan:

64. LM: *Hiuka* mnää palkka saa. Mynämäki SS pl s.v. *hiukan, hiukka*.

paljon:

65. LM: *Niit hä **lait *kaivoksem *paljo*. Kisko 067/392.

Muu määrää ilmaiseva taipumattomaksi kangistunut ilmaus:

66. LM: An mnul korppu *eineverra*. Vehmaa SS pl s.v. *eine*.

On esitetty eri käsityksiä siitä, miksi lauseenjäseneksi mikin kvanttorilauseen sana on katsottava (ks. Numminen 1959: 25; Siro 1964: 137; Hakulinen ja Karlsson 1979: 99). Sellaisissa lauseissa kuin *Haukia otin kolme* ja *Kurkia on nähty ainakin tusina* Hakulinen ja Karlsson (mp.) pitävät luontevimpana sitä tulkintaa, että kvanttori on objekti ja partitiivi olisi adverbiaali. Tähän kantaan on vaikea yhtyä, koska sellaisissa tapauksissa kuin *Kivitateja löydettiin eniten* t. *runsaasti* ja *An mnul korppu eineverra* ei kuitenkaan voida katsoa muotoja *eniten*, *runsaasti* ja *eineverra* objekteiksi. Koska predikaatin ilmaisema tekeminen niissä kuitenkin kohdistuu johonkin, niin tuona kohteena on partitiivisanan tarkoite ja partitiivin siis täytyy olla objekti. Jo edellä olenkin omaksunut sen kannan, että tarkoitettu lauseenjäsen on kvanttorilauseissakin katsottava objektiksi.

Kuten edellä osoitettiin, objektipredikaatiivi on käynyt yleiskielessä hyvin harvinaiseksi. Sen sijaan mainituntyyppiset kvanttorilauseet kuuluvat nykyisessä yleiskielessäkin aivan

normaaliin kielenkäyttöön. Se, että edellä kuitenkin on yleiskielisiä esimerkkejä niin vähän, johtuu siitä tavasta, jolla olen aineistoni kerännyt. Esimerkiksi seuraavat lauseet ovat aivan epäilemättä moitteetonta nykykieltä: *Juoksutinta pantiin joukkoon teelusikallinen. Poroja näkee siellä miljoonia. Simppuja saimme sieltä monta nelikollista. En ole tippaakaan juonut viinaa.*

Kvanttorilauseen kvanttori tai sitä vastaava ilmaus on syntaktisesti lähellä predikatiivia. Kuitenkin niiden välillä on selvä ero, vaikka rajatapauksia onkin. Predikatiivi sanoo, mikä tai minkälainen subjektin tai objektin tarkoite on, kvanttori taas ilmoittaa määrän, ei laatua. Siihen, että tämä ero kuuluu suomea äidinkielenään puhuvien kompetenssiin, viittaa sekin mainittu tosiasia, että varsinainen objektipredikatiivi on yleiskielessä käynyt hyvin harvinaiseksi, kun sen sijaan objektiin viittaava kvanttori tai sitä vastaava ilmaus on nykykielessäkin aivan yleinen.

LOPPUPÄÄTELMIÄ

Kuten edellä esitetystä käy ilmi, niin varsinainen objektipredikatiivi kuuluu vanhojen murteiden normaaliin arsenaaliin, mutta esiintyy nykyisessä yleiskielessä perin harvoin. Voidaan tietenkin sanoa, että tässä jää yksi käytännöllinen ilmaisukeino käyttämättä, mutta enää ei voida palata Saarimaan taannoiseen suositukseen. Kielenhuollolla ei ole sellaisia keinoja, jotka riittäisivät tällaisen »uudistuksen» toteuttamiseen.

Kuten edellä on osoitettu, substantiivinen objektipredikatiivi on hyvin harvinaisia poikkeuksia lukuun ottamatta partitiivissa. Adjektiivinen objektipredikatiivi taas, joka on substantiivista paljon yleisempi, on joko akkusatiivissa tai partitiivissa — kumpikaan sija ei ole erityisen harvinaisen. Lähellä objektipredikatiivia ovat sellaiset tapaukset, joissa ei ole objektia vaan sen asemesta elatiivi. Myös kvanttoritapaukset muistuttavat usein läheisesti objektipredikatiivia, mutta eivät kuitenkaan kuulu niihin. Objektiiiset kvanttorilauseet ovat nykykielessäkin aivan yleisiä, kun sen sijaan varsinainen objektipredikatiivi jo tuntuu vanhahtavalta, vaikka se murteissa ei olekaan harvinaisen.

Setälän lauseopissa luonnehditaan toisaalta subjekti- ja objektipredikatiivin ja toisaalta translatiivissa olevan adverbiaalinen välistä eroa seuraavasti: »Erotus predikaatintäyteen ja predikatiiviadverbiaalinen välillä on siinä, että predikatiiviadverbiaali aina viittaa siihen, että esineen tilassa on tapahtunut m u u t o s, jota vastoin predikaatintäyte ei tämmöistä lisämerkitystä sisällä. Vrt. esim. — *Puuro tuli mustaa* (= puuro oli mustaa valmistuessaan). *Puuro tuli mustaksi* (= muuttui mustaksi ensin muunlaisena oltuaan). — *Hän veisti puikon liian lyhyen* (= hän veisti puikon niin, että se valmistuessaan oli liian lyhyt). *Hän veisti puikon liian lyhyeksi* (= hän veisti puikon, joka ennen oli ollut pitempi, liian lyhyeksi).» (Setälä 1952: 30; vrt. Leino 1991: 72–73.)

Sekin, mitä äskeisessä Setälän lauseopin sitaatissa puhutaan subjektipredikatiivista, soveltuu mutatis mutandis myös objektipredikatiiviin. Nykyhetken näkökulmasta on kuitenkin sanottava, että tuo Setälän mainitsema eronteko on yleiskielestä suureksi osaksi hävinnyt. Lause *Hän veisti puikon liian lyhyeksi* voidaan nykyään usein ymmärtää niin, että puikko jo valmistuessaan oli liian lyhyt. Samaan tapaan ymmärretään nykyään usein myös elatiivin sisältävä ilmaus. Esimerkiksi lause *Hän teki puikosta liian lyhyen* voi nykyomalaisen kielitajun mukaan aivan hyvin tarkoittaa sitä, että puikko jo valmistues-

saan oli liian lyhyt. Tämä kehitys on tietenkin rinnakkainen objektipredikatiivin harvinaistumiselle, vaikka on vaikea ratkaista, kumpi on syy, kumpi seuraus.

Eri murteistojen välisiä eroja on hyvin vaikea osoittaa, koska joukossa on niin paljon tulkinnanvaraisia rajatapauksia, ettei ainakaan nyt käytettävissä olevan aineiston perusteella voida eri tyyppisiä tarkoin tilastoida. On myös selvää, että tämäläisen syntaktisen piirteen ollessa kyseessä mahdolliset alueelliset rajat ovat vielä epämääräisempiä kuin fonologiset, morfologiset ja leksikologiset murrerajat. Yksi ero näyttää kaikesta huolimatta jo oman aineistoni valossa riittävän selvältä: lounaismurteissa varsinainen objektipredikatiivi on harvinaisempi kuin itäisemmissä ja pohjoisemmissä murteissa, vaikka toisaalta edellä käsitellyt kvanttorilauseet näyttävät olevan lounaismurteissa yhtä yleisiä kuin muissakin murteistoissa. LA:n aineistossa on lounaismurteissa yksi objektipredikatiivi n. 2 400 lausetta kohti, muissa murteistoissa taas, kun niitä käsitellään yhtenä kokonaisuutena, yksi objektipredikatiivi n. 730 lausetta kohti. Kaikkiaan ei objektipredikatiivin frekvenssi murteissakaan ole suuri, mikä on aivan odotuksenmukaista. Esiintymiä on LA:n murreaineistossa kaikkiaan runsaat 200 (lauseita samassa aineistossa n. 165 000).

LÄHTEET JA LYHENTEET

- AIRILA, MARTTI 1933: Suomenkielen lauseoppi oppikoulujen ja seminaarien tarpeeksi. Seitsemäs painos. WSOY, Porvoo.
- ANHAVA, JAAKKO 1996: Vieläkö puuro tulee mustaa? – Virittäjä 100 s. 588–589.
- DENISON, NORMAN 1957: The partitive in Finnish. Suomalaisen tiedeakatemian toimituksia B 108. Helsinki.
- HAKANEN, AIMO 1973: Kontrastiivista lauseanalyysia. Turun yliopiston suomen kielen laitoksen julkaisuja 1. Turku.
- HAKULINEN, AULI – KARLSSON, FRED 1979: Nykysuomen lauseoppia. SKST 350. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- HAKULINEN, AULI – OJANEN, JUSSI 1976: Kielitieteen ja fonetiikan termistöä. SKST 324. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- IKOLA, OSMO 1959: Eräistä suomen syntaktisista siirtymistä. – Sananjalka 1 s. 39–60.
- 1973: Subjekti vai predikatiivi? Eräs lauseenjäsennyksen umpikuja. – Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia 150 s. 65–74.
- (toim.) 1985: Lauseopin arkiston opas. Lauseopin arkiston julkaisuja 1. Turku.
- (toim.) 1992: Nykysuomen käsikirja. Kolmas uudistettu laitos. Kolmas painos. Weilin + Göös, Jyväskylä.
- 1997: Tuleeko puuro mustaa ja onko ihmisellä korvat kuulla? – Virittäjä 101 s. 265–266.
- KANGASMAA-MINN, EEVA 1967: Eräitä lauseanalyysin lievekysymyksiä. – Virittäjä 71 s. 281–285.
- Kielioppikomitea 1915: Komiteanmietintö. N:o 6. Helsinki.
- kp = keruupiiri (SS).
- LA = Lauseopin arkisto. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitos.
- LEINO, PENTTI 1991: Lauseet ja tilanteet. Suomen objektin ongelmia. Suomi 160. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

- LHLEH = ARTTURI KANNISTO: Lauseopillisia havaintoja läntisen etelä-Hämeen kielimurteesta. Eripainos aikakauskirjasta »Suomesta». Helsinki 1902.
- LHLS = SALU LATVALA: Lauseopillisia havaintoja Luoteis-Satakunnan kansankielestä. Eripainos aikakauskirjasta »Suomesta». Helsinki 1894.
- LMPS = SALU LATVALA: Lauseopillisiä muistiinpanoja Pohjois-Savon murteesta. Eripainos aikakauskirjasta »Suomesta». Helsinki 1899.
- LTJK = U. T. SIRELIUS: Lauseopillinen tutkimus Jääsken ja Kirvun kielimurteesta. Helsinki 1894.
- LTKS = E. N. SETÄLÄ: Lauseopillinen tutkimus Koillis-Satakunnan kansankielestä. Suomi II:16. Helsinki 1883.
- NUMMINEN, PAAVO 1959: Eräistä lauseenjäsennyksen seikoista. – Sananjalka 1 s. 19–38. Turku.
- O. I. = Osmo Ikolan arkisto.
- PENTTILÄ, AARNI 1956: Subjektin totaalisuudesta ja partiaalisuudesta. – Virittäjä 60 s. 28–48.
- 1963: Suomen kielioppi. Toinen, tarkistettu painos. WSOY, Porvoo.
- pl = päälipas (SS).
- SAARIMAA, E. A. 1967: Kielenopas. Seitsemäs painos. Tarkistanut Paavo Pulkkinen. WSOY, Porvoo.
- SETÄLÄ, E. N. 1926: Suomen kielen lauseoppi oppikouluja varten. Yhdestoista painos. Otava, Helsinki.
- 1952: Suomen kielen lauseoppi. Kolmastoista painos. Tarkistanut Matti Sadeniemi. Otava, Helsinki.
- SIRO, PAAVO 1964: Suomen kielen lauseoppi. Tietosanakirja Oy, Helsinki.
- SM I = LAURI KETTUNEN: Suomen murteet I. Murrenäytteitä. SKST 188. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki 1930.
- TUOMIKOSKI, R. 1969: Asemoisilmaustemme luokittelusta. Suomi 114:4. Forssa.

OBJECT-RELATED COMPLEMENT IN FINNISH

The sentence constituent known in Finnish grammars as the predikatiivi is a complement that refers either to the subject or (more rarely) the object of the sentence. The article examines the latter of these, the object-related complement. Examples of this complement given in Finnish grammars include the following: *Hän veisti kirvesvarren aivan uutta mallia* ('He carved the axe handle a brand new design'); *Renki teki rattaat liian pienet* ('The farm-hand made the wheels too small'); *Juustot emäntä tekee hyviä* ('The farmer's wife makes great cheeses'). The following slightly different case is also possible: *Paitoja valmistetaan sekä valkoisia että kirjavia* ('They make shirts both white and coloured'). Different views have been

▷

presented about how the object-related complement should be defined. The writer deals only with such complements which are in the grammatical cases possible for an object, namely the accusative or the partitive case.

The object-related complement has become rare in standard Finnish. Plenty of examples can, however, be found in dialect material, with the exception of the southwest dialects, which feature the object-related complement more rarely than the other dialects. The writer analyses the different types of object-related complement and presents an abundance of examples from dialect material. The object-related complement is most often an adjective, but it can also be a noun.

Some Finnish grammars explain that, for example, the sentence *Hän veisti puikon liian lyhyen* ('He cut the stick too short+ACCUSATIVE') means that the stick was too short when he cut it, and that by contrast, *Hän veisti puikon liian lyhyeksi* ('He cut the stick too short+TRANSLATIVE') conveys the meaning that the stick had previously been longer but that he then made it too short. In modern standard Finnish, however, this distinction has become blurred. The sentence *Hän veisti puikon liian lyhyeksi* can also be understood as meaning that the stick was already too short when he cut it. Furthermore, in modern Finnish a sentence of the type *Hän teki puikosta liian lyhyen* ('He made the stick+ELATIVE too short') could also mean that the stick was already too short when he cut it.

Sentences containing an object-related complement closely resemble the type of so-called quantifier sentences in which the quantifier (a numeral or other word expressing quantity or amount) refers to the object of the sentence, for example *Haukia saatiin viisi~monta~paljon* ('Five~Many~A lot of pike were caught'). These types of sentence are very common both in Finnish dialects and in standard Finnish. ■

Kirjoittajan osoite (address):

Verkatehtaankatu 4 as. 713, 20100 Turku